

MIKKEL FØNSSKOV

KIIR- KAS YÖ

Suomentanut Elina Lustig

KARISTO
HELSINKI

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

Text and data mining prohibited.

Tanskankielinen alkuteos
Den lyse nat

Copyright © Mikkel H. Fønsskov 2025,
Published by agreement with First Edition Management

Suomenkielinen laitos © Karisto / Kustannusosakeyhtiö Otava 2026
Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
ISBN 978-951-1-53108-1

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Lauletaanko silloin,
kun ajat ovat synkät?
Kyllä silloinkin lauletaan.
Synkistä ajoista.

– BERTOLT BRECHT

PROLOGI

Saksa, joulukuu 1943

Pyörät jyskähtelivät kiskoja vasten kumeasti ja yksitoikkoisen rytmikkäästi. Vaunun puuosat natisivat, ruosteisten liitosten helat kolisivat toisiaan vasten. Sisällä vaunussa ilma oli tunkkainen, veturin höyry sekoittui kosteista vaatteista ja peseytymättömistä ihmisistä kihoavaan löyhkään. Kaikki matkustajat olivat naisia. He olivat ahtautuneet lattialle, hikoilivat, hengittivät raskeasti. Jotkut nojasivat seinään, toiset lepuuttivat päätään toisen hartialla. Kukaan ei sanonut mitään. Kukaan ei itkenyt.

Yksi naisista istui pimeässä omissa oloissaan. Seinälaudituksen raosta lankesi kapea valojuova hänen kasvoilleen: hänellä oli vihreät silmät. Hän pyyhkäisi kiharan pois hikiseltä otsaltaan ja katsoi raon läpi ulos. Maisema oli tasaista peltoa, pommitettuja rakennuksia ja tiilimurskaa. Kauan sitten oli näkynyt sänkipeltoja ja levollisesti kumpuilevaa maastoa, mutta juna ei enää ollut Tanskassa. Nyt saattue jyskytti läpi Saksan talven: tuolla näkyi jokin asemakyltti, tuolla pitkä rivi kuusia. Kiskoliitokset kirskahitivat vaunujen painon alla, juna täräsi ja vauhti hidastui. Ilmassa kaikui vihlova metallinen ääni. Sitten: hiljaisuus.

Alkoi kuulua lukon kolinaa. Nainen kääpertyi kokoon ja katsoi toisia naisia ympärillään. Ovi tutisi, kun se työnnettiin sivuun. Ulkona haukkui mustaruskeita saksanpaimenkoiria, vartijat huusivat. Vartijat olivat harmaisiin mantteleihin pukeutuneita naisia, he pitelivät koiria kireissä hihnoissa, koirien suusta valui kuolaa. Yksi naisista käski:

”Schnell, schnell. Los, los. Alle raus.”

Jalat tömähtivät maahan, he hoippuivat, osa kompastui. Nainen hyppäsi vaunusta muiden mukana. Jalat tuntuivat jäykiltä pimeässä vietettyjen tuntien ja päivien jälkeen. Hän katselee ympärilleen asemalaiturilla. Kiskoja, veturitalli, pysähtyneitä junavaunuja ovet auki, kaikki tyhjiä. Hänen katseensa kulkeutui laiturilla näkyvään kylttiin. Siinä luki *Fürstenberg*.

Selkään tuupattiin kiväärillä. Hän lähti kävelemään muiden naisten matkaan. Heitä marssi sadoittain kovalla asfaltilla, betonilla ja lopulta mukulakivillä. Punaisten tiilikattojen ylle nousi kirkkontorni. Vähän matkan päässä oli järvi: harmaa, reunoiltaan jäässä. He kävelivät raskain askelin, pää painuksissa. Mutta sitten kuului ääntä, ja kun nainen kohotti katseensa, hän näki yhden naisista hyräilevän. Tämän huulet liikkuvat hiljaa sävelen mukana. Toinen ääni liittyi mukaan, sitten taas toinen, ja yhtäkkiä joukossa värähteli kokonainen samaa sävelmää toistava naisäänien aalto. He lauloivat *Marseljeesia*. Sana sanalta, säkeistö säkeistöltä. *”Contre nous de la tyrannie!”* kuului pimeydessä. He marssivat tahdissa, lauloivat kuorossa ja äänet kohosivat. *Marchons! Marchons!*

Sitten kuului terävä karjaisu. Vartija ärjyi samoja saksankielisiä sanoja uudestaan ja uudestaan ruoskaansa heilutellen, ja hänen saksanpaimenkoiransa syöksyili uhkaavasti hihnasaan. Naiset jähmettyivät, laulu kuoli. Sen jälkeen he marssivat eteenpäin hiljaisuudessa. He jatkoivat kävelemistä, kunnes

heidän edessään alkoi häämöttää muuri. Se oli korkea, ja sen keskellä oli kalteriportti. Portin takana avautui pitkät rivit matalia, mustakattoisia rakennuksia. Vartijat huusivat ja saivat kulkueen pysähtymään sisäänkäynnille. Siellä kohosi jätekasa. Raidallisiin vaatteisiin pukeutuneita naisia lajitteli sitä pää kumarassa. Joukosta kohottautui lapiota pitelevä vanha nainen.

”Tervetuloa helvettiin”, hän huusi saksaksi ja virnisti hampaattomalla suullaan.

Sitten portti aukeni.

**ENSIMMÄINEN
OSA**

1939–1940

1

Elokuu 1939

Oluf kurkotteli ulos matkustajavaunun avoimesta ikkunasta. Tuuli pörrötti hänen hiuksiaan kaikkiin ilmansuuntiin, ja hän hengitti nenän kautta keuhkonsa täyteen raitista ilmaa.

”Aivan kuin luonto hymyilisi”, hän huusi, otti piipun suustaan ja alkoi viheltää.

Pehmeässä maisemassa pellot ja metsä kiisivät ohi meren salmea myötäillen. Taivaalla leijui kumpupilvi, joka heitti varjon viljapelloille, ja höyryveturin vislaus sekoittui Olufin viheltämään Lumbyen *Höyryjunagaloppiin*.

”Nytkö taas tuo?”

”Ai mikä, kulta?”

Oluf veti päänsä takaisin vaunuun ja työnsi ikkunan kiinni.

”Galoppi”, sanoi vaimo ja kohensi löyhää niskanutturaansa.

Oluf istahti pehmustetulle junanistuimelle ja hymyili Marielle, joka istui pojannaskali vieressään.

”Olet viheltänyt tuota melodiaa siitä lähtien, kun nousimme tähän junaan”, Marie sanoi.

”Sinun on myönnettävä, että Lumbye oli...”

”Hullu? Sanoit kerran, että hänen sävellyksensä ovat luokiteltavissa pelkäsi sirkusmusiikiksi.”

Aurinko paistoi ikkunaan ja heitti varjoja Olufin kasvoille. Hän raaputti nenänselkäänsä.

”Ehkäpä ne ovat sitäkin, mutta joka tapauksessa hän sävelsi yksinkertaista musiikkia ilman krumeluureja ja suuria tunteita. Ja käytti efektejä”, Oluf sanoi ja kääntyi poikansa puoleen.

Hän törötti huuliaan ja sai aikaan konduktöörin lähtöpillin puhallusta muistuttavan vihellyksen, joka kiiri pitkin junaa.

”Minäkin osaan”, sanoi Børge ja yritti viheltää, mutta suusta ei tullut kuin pikkuisen pihinää.

Marie pudisti päätään ja nosti käden huulilleen kätkemään hymynsä, mutta hänen hartiansa hytkyivät naurusta.

”Se mies oli luova!” Oluf sanoi ja laski kädet syliinsä.

”Ai koska sävelsi höyryveturin innoittamaa musiikkia?” Marie sanoi ja oikaisi pojan lakin. ”Ehkä haaveilet seuraavasi hänen jalanjälkiään ja säveltäväsi itsekin galoppeja? Jollet rautateistä tai samppanjasta, niin ehkäpä piipusta?”

Olufin virnistys oli niin leveä, että posket saivat pyöreät silmälasit ensin kohoamaan ja liukumaan sitten alas nenänkärkeen. Hän kuivasi otsaansa nenäliinalla.

”Mikä on galoppi?” poika kysyi.

Marie veti Børgeä lähemmäksi ja silitti hänen poskeaan.

”Jaa-a, sitä sinun pitää kysyä isältäsi. Hän se meistä kahdesta säveltäjä on.”

Oluf oikaisi selkensä ja tyrkkäsi silmälasinsa paikalleen.

”Galoppi”, hän aloitti ja piti sitten tauon. ”Galoppi muistuttaa sitä, kun äitisi ja minä tanssimme polkkaa. On vain vielä nopeampaa.”

Oluf nousi jälleen paikaltaan, astui keskikäytävälle ja ojensi kätensä Marielle.

”Tulepa! Näytetään, mikä on galoppi.”

”Istu heti paikalla alas!” Marie tuhahti ja vilkuili ympärilleen vaunussa.

”Galoppi on pikemminkin hauskaa kuin kaunista”, Oluf sanoi ja kyykistyi Børgen eteen. Hän ojensi kätensä ja otti pari nopeaa askelta. ”Näin. Ympäri ja eteenpäin.”

Marie ravisti päätään.

”Nyt loppu, oikeasti!”

Oluf istui takaisin paikalleen ja alkoi tupruttaa piippuaan. Hän katsoi ulos ikkunasta. Juna hidasti vauhtiaan ja puksutteli pieneen asemakaupunkiin. Laiturilla joku mies järjesteli säkkejä, ja muutama matkustaja seiso junaan odottamassa. Yksi naisista astui kori kädessään junaan.

”Täällä meillä on varmasti mukavaa”, sanoi Marie ja hymyili. ”Vai mitä?”

Oluf imaisi piippuaan vielä pari kertaa ennen kuin siirsi sen suupieleen. Pää painui taas niskatukea vasten, ja hänen silmäluomensa sulkeutuivat samalla kun huulien välistä alkoi kuulua rauhallista puhinaa. Marie pudisti päätään ja katsoi ulos ikkunasta. Tuuli sai puhelinlangat huojumaan pylväiden välissä. Kesäinen sadekuuro oli painanut hopeanväristen poppeleiden oksat alas. Viljapelloilta sato oli jo korjattu, ja kuhilaat seisoivat ryhdikkäinä. Ruskea sänki sojotti pystyssä, peltoja reunustivat vehmaat syreeniaidat. Kauempana kipitti pari peltopyytä saran yli kohti notkelmaa, jossa oli vettä.

Sitten veturi pysähtyi.

”Olemmeko jo perillä?”

Oluf katseli ympärilleen. Junan pyörät kirskuivat, kun se kääntyi jyrkkään mutkaan.

”Voit rauhassa jatkaa nukkumista”, Marie sanoi.

”En minä nukkunut. Korkeintaan otin pienet tupluurit. Missä muuten piippuni on?”

”Jos ihan vain suljit silmäsi, miten piippu sitten on kulkeutunut syliisi?” kysyi Marie ja katsoi piippua merkitsevästi.

Oluf poimi piipun ja rapsutteli pois hiukan tupakkaa housuistaan. Hän nyökkäsi vanhahkolle herralle, joka nosti hattuaan.

”Rohkenenko tiedustella, onko siinä itse säveltäjä Ring? Minun nimeni on Abrahamsen. Professori”, sanoi mies ja kumartui lähemmäksi. ”Saanko kysyä teiltä jotain?”

Oluf nyökkäsi samalla kun kopeloi käsinojaa. Hän sai käsiinsä mustan baskerinsa ja asetti sen päähänsä.

”Siitä lähtien kun *Familie Journalen* alkoi julkaista teidän helppoja sovitukseinne, olen ostanut lehden vain sen takia, että saisin tutkia sen nuottiosiota. On puhdas nautinto istuutua pianon ääreen ja soittaa Straussia ja Haydnia teidän miellyttävistä sovituseroistanne. Puhumattakaan omista sävellyksistänne: ne ovat loistavia.”

Marien käsi oli suulla, ja hän piilotti hihityksen kääntämällä katseen syliinsä.

”Saanko kysyä... miten Te sen teette?”

”Mitä tarkoitatte, herra Abrahamsen?”

”Niin, miten Te kykenette säveltämään niin yksinkertaisesti ja kuitenkin niin viehättävästi?”

Oluf liu’utti käsiä reisillään ja rummutti polvia sormillaan.

”Mitenkö sen teen? En tee mitään. Annan vain mennä.”

Konduktööri astui vaunuun. Hän pysähtyi nuoren miehen viereen tarkistamaan lippua.

”Oletteko kukaties menossa lomalle?” professori kysyi ja nyökkäsi kohti ruskeita matkalaukkuja, jotka lepäsivät hyllyllä penkkien yläpuolella.

”Me aiomme asettua tänne Fynille”, Oluf sanoi.

Mies raapi viiksiään, auringonvalo sieppasi maahan leijailevia pölyhiukkasia.

”Mutta olen lukenut jostain, että asutte Länsi-Jyllannissa.”

”Olen saanut Fyniltä paikan seminaarin musiikinopettajana.”

”Miten hauskaa”, professori sanoi ja katsoi ulos, missä maissipellot kiisivät ohitse. ”Ja täällä on niin leuto ilmastokin, aivan erilainen kuin Länsi-Jyllannissa.”

”Niin, Marie alkoi pikkuhiljaa kyllästyä hiekkaan hiuksis-
saan”, Oluf sanoi.

Marie kääntyi ja pudisteli päätään niin, että niskanuttura
huojui puolelta toiselle.

”Mieheni se pikemminkin aina valitti, kun joutui ripustamaan
pyykkejä narulle myrskyssä.”

”Pyykkejä?” professori ihmetteli ja kohotti kulmakarvojaan.

Hetken aikaa vaunu oli täynnä raudan kitinää rautaa vasten,
kun juna mateli taseristeyksen yli.

”Niin, sillä tavalla meillä asiat hoidetaan”, ilmoitti Marie.

He saapuivat taas uudelle asemalle. Radan varressa näkyi
vieri vieressä pieniä olkikattoisia taloja salkoruusuineen. Tuolla
parturi, tuolla vesitorni, tuolla ravintola. Ravintolan tiiliseinän
edustalla seisojia tupakkaa poltteleva mies, jonka esiliinasta roik-
kui astiapyyhke.

”Täälläkö me sitten asutaan?” Børge kysyi ja katsoi Marieta.

”Niin, ja nyt noustaan junasta”, Marie sanoi, kyykistyi ja oikoi
pojan vaatteita.

Oluf nyökkäsi professorille hyvästiksi, nosti perheen kaksi
matkalaukkua hattuhyllyltä ja kantoi ne ovelle. Hypähdys, ja hän
laskeutui kesän kastelemalle asfaltille, nosti matkatavarat alas ja
ojensi kätensä ottaakseen vastaan pojan. Marie tuli vähän pojan
perässä.

”Äsh, anna olla”, Marie sanoi Olufille, joka edelleen seisojia
kätensä ojossa. ”Joku raja siinäkin on, paljonko jaksat nostaa.”

”Mutta käteesi voin aina tarttua.”

Heidän edessään kohosi asemarakennus. Keltaista tiiliskiveä, valkoiset ikkunanpuitteet. Julkisivua pitkin kiipesi sorvarinpensas mansardikattoon asti.

”Herra Ring? Herra Ring?”

Asemalaiturin äänten läpi kantautui syvä basso. Se näytti kuuluvan pyylevälle miehelle, joka vyöryi heitä kohti asemarakennuksen suunnalta. Miehen vieressä kantajapoika kiskoi vanhaa kaksipyöräistä kärryä.

”Teidän täytynee olla uusi musiikinopettajamme”, mies sanoi ja kumarsi syvään. ”Olen asemapäällikkö Mogensen.”

Mies katsoi heitä virkatakin alla pullistelevan mahansa yli ja kuivasi nenäliinalla muutamia hikipisaroita otsaltaan. Takki oli tumma, ja siinä oli kultaiset napit.

”Tervetuloa asemalleni. Minulla on avaimet teidän uuteen asuntoonne.”

Kuului vihellys, ja veturi alkoi taas liukua liikkeelle. Siihen oli kiinnitetty yksi lisävaunu, niin vilkasta oli liikenne.

2

Marie ja Oluf kävelivät käsikynkässä asemapäällikön rinnalla. Heidän takanaan kantajapoika veti perässään tavarakärryä, ja kärryllä istui Børge matkalaukkujen keskellä. He kulkivat pitkin matalien talojen reunustamaa tietä. Yhdestä ikkunasta vedettiin sivuun pitsiverhoa, ja takaa paljastui käyräksi kasvanut pelargoni ja ulos tirkistelevä nainen. Naisen katse jäi kuin liimattuna seuraamaan pientä kulkuetta.

”Millä ihmiset näillä seuduilla elävät?” Marie kysyi.

”Suurin osa on maanviljelijöitä, mutta on meillä myös vilkas yritys-elämä, on pankki ja kauppoja. Niin, kyllä meillä on melkein kaikkea, vaikka näinä aikoina on tietenkin vaikea saada tavaraa”, Mogensen sanoi ja nyökkäsi tervehdykseksi ohi kiitävälle pyöräilijälle, joka nosti hattuaan.

”Ja krouvi täällä on kai myös?”

”Phønix”, Mogensen sanoi juhlallisella äänellä. ”Joidenkin mielestä nimi on vähän liian pramea kylän kokoon verrattuna. Mutta, rouva Ring, tulette huomaamaan, että kunhan katto-kruunut sytytetään, paikka tuo pienen palan Kööpenhaminaa tänne provinssiin.”

Mogensen näytti tyytyväiseltä ja nosti hattua, kun ohi kulkeva mies tervehti häntä keppiään kohottamalla.

”Ja tietenkin täällä on seminaari ja lihapullakoulu.”

”Lihapullakoulu?” huudahti Oluf kohottaen kulmakarvojaan ja samalla Marieen vilkaisten. ”Kuulostaa kovin eksoottiselta.”

”Sillä nimellä nuorille naisille tarkoitettua talouskoulua kutsutaan.”

”Ja he siis haluavat tietää, miten lihapullia paistetaan, niinkö?” kysyi Marie.

Mogensen ei vastannut, vaan pysähtyi ja kuivasi taas otsaansa. Kesän lämpö sai kylän etupihojen nurmikot höyryämään sateen jäljiltä. Kukkapenkeistä nousi pioneja, kurjenpolvia ja siankärsämöitä. Niiden varsissa oli vieläkin vesipisaroita.

”Ja mitenkäs kylän musiikkielämä jaksaa, asemapäällikkö?” Oluf kysyi.

”Musiikkielämä? Ei sellaista ole.”

Mogensen kaivoi esiin kultaisen taskukellon. Lasikiikko kiilteli auringossa.

”Seminaarissa on musiikinopetusta, ja kirkossa lauletaan. Seminaarin rehtori on sitä mieltä, että muualle musiikki ei kuulu.”

”Hänkö määrää kaikesta kylässä?” Marie kysyi.

”Berg on myös seurakuntaneuvoston puheenjohtaja.”

Mogensenin ohimolta valui hikipisara. Hän huohotti kumartuessaan suoristamaan housunlahkeitaan.

”Te itse ette siis laula?” Oluf kysyi.

”En, mutta voimistelen”, asemapäällikkö sanoi ja suoristautui. ”Rouva, tuolla muuten on meijeri.”

Valkoiseksi kalkittuun rakennukseen oli ripustettu kyltti, joka heilahteli hiljakseen tuulessa. Sisäänkäynnin vieressä oli pari sinkkistä maitotonkkaa, joihin oli istutettu punaisia pelargoneja.

”Mainitkaa siitä mieluummin miehelleni.”

”Miehellenne?”

”Niin, hän meillä vaatii juustoa ja voita.”

”Jaahah... No, he tekevät joka tapauksessa erinomaista juustoa”, Mogensen sanoi ja osoitti sormellaan eteenpäin. ”Katsokaa!”

Kulman takaa ilmestyi esiin punatiilinen talo, jossa oli ulospäin aukeavat dannebrog-ikkunat. Etupihan nurmikolla kasvoi muutamia tukevaoksaisia omenapuita. Asemapäällikkö tökkäsi vauhua vetävää poikaa, joka pysähtyi heti ja tarttui matkalaukkuihin.

Oluf nosti Børgen käsivarrelleen ja käveli ulko-ovelle. Talon aula oli tilava, ja siitä lähti kiemurtelemaan portaikko ylös toiseen kerrokseen. Keittiössä oli vanha valurautaliesi ja istuinryhmä. Puutarhan puolella talossa oli kolme kalustettua huonetta vierieressä, kukin oman värisensä ja jokaisessa rosetti ja stukkoja katossa. Oli ruokasali, olohuone avotakkoineen ja kirjasto, jossa oli sekä työpöytä että flyygeli. Kun Oluf näki soittimen, hän kiiruhti heti sen luokse.

”Mikään Steinway tämä ei ole”, hän totesi. ”Mutta kunhan tällä voi soittaa.”

”Täälläkö myös seminaarin edellinen musiikinopettaja asui?” Marie kysyi ja meni flyygelin viereen.

”Täällä juuri”, asemapäällikkö sanoi.

”Ja onko niin, herra asemapäällikkö, että perheellä oli vuokralainen?”

”Pitää paikkansa, rouva Ring. Ylhäällä on paljon huoneita, joten siellä on säännöllisesti asunut joku seminaarin oppilaista. Opetus alkaa vasta kolmen viikon päästä, joten ehditte hyvin ilmoittaa tarjolla olevasta huoneesta.”

Mogensen vilkaisi kakluuninreunusta. Siellä tikitti kultainen pendyylikello.

”Talo kuuluu vähän matkan päässä sijaitsevalle kartanolle”, hän sanoi ja katsoi ulos ikkunasta. ”Fengerupgaardin omistaja on aina pitänyt tätä vuokralla erittäin hyvään hintaan. Niin, mies

kuoli jo kauan sitten, ja nyt kartanon omistaa rouva Krabbe. Jos ette halua pitää huonekaluja, voimme huolehtia siitä, että ne vie-dään kellariin. Teillä on kai myös oma flyygelinne, herra Ring?”

Soittimen takaa nousi tupakansavujuova kohti kattoa. Oluf kyykki lattialla polvillaan kirja kädessään. Silmälasit olivat liu-kuneet nenänpäähän.

”Katsopa tätä, Marie. Kirja Bachista. Ja täällä toinen Palestrinasta.”

Mogensen tuijotti Olufia ja suoristautui.

”Pyydän anteeksi, mutta minun on nyt välttämättä palat-tava asemalle, se kaikkien hyvin tuntema velvollisuus kutsuu”, Mogensen sanoi ja katsoi taas kelloaan. ”16.48 saapuu puolen tunnin päästä. Näkemiin.”

3

Sängyllä lepäsi avoimena kankainen matkalaukku. Sen reunat oli kantattu pienillä metalliniiteillä ja kyljessä oli nimikirjaimet. Kiristettyjen nahkahihnojen alla näkyi pinkka kashmirpuseroita ja kukkamekkoja.

”Etkö voisi vielä harkita asiaa?”

Nete pakkasi laukkuun aluspaidan ja sulki kannen. Hänen äitinsä seiso i hänen takanaan kädet lanteilla.

”Voin viedä sinut autolla”, äiti sanoi ja nosti kädet kasvoilleen: ”Tai anna minun saattaa sinut junalle. En käsitä, miksi ha-
luat ajaa pyörällä koko matkan – se vie melkein koko päivän.”

”Antaisinko sinun kuljettaa itseäni kuin olisin joku hauraista
kipsipatsaistasi?” Nete valitti.

”Kukaan muu tytöistä ei varmaan tule pyörällä talouskouluun.
Mitä heidän vanhempansakin ajattelevat?”

Äiti meni lipastolle, avasi yhden sen laatikoista ja veti sieltä
esiin huivin.

”Ota nyt edes tämä suojaamaan kampaustasi.”

Hän alkoi sitoa punapilkullista silkkihuivia Neten päähän,
kiristi solmun ja katsoi tyttärtään silmänurkkiaan samalla kui-
vaten.

”Ajomatka tekee minulle vain hyvää”, Nete sanoi ja tarttui
laukkuun.

Talon edustalla seinää vasten odotti polkupyörä. Nete kiinnitti matkalaukkunsa muutamalla hihnalla sen tavaratelineelle. Sitten hän kaivoi taskustaan kapeat kissansilmäaurinkolasit, asetti ne nenälleen ja sovitteli huivin niin, että sangat mahtuivat kankaan alle.

”Katso tänne”, äiti sanoi ja oikaisi huivia Neten hiuksilla. ”Pidä nyt huolta siitä. Tiedäthän...”

”...että se on hienointa laatua Vestergaden Charles Olsenilta. Kyllä, äiti! Huolehdi huivistasi ja silkkiyöpaidastasi, joka on niin kauniisti viikattuna laukkuni pohjalla.”

Äiti veti Neten lähemmäs itseään ja suuteli häntä otsalle.

”Vieläkö sinulla on mummun vanha kaulaketju?” äiti sanoi ja siveli sormillaan Neten kaulaa.

Nete riistäytyi irti ja nousi pyörän selkään. Hän katsoi tallevalle, missä ajelehti kasa pilviä pehmentäen terävää auringonvaloa.

”Oi, katso nyt. Ne lisääntyvät!”

”Olet synnynnäinen huolehtija, äiti! Lähden nyt”, Nete sanoi ja lasketteli alas pihatietä. ”Nähdään, kun minulla on loma!”

Pian jäi omakotialue tiheine pyökkiaidanteineen ja lasitettuine tiilikattoineen kauas Neten taakse. Nyt näkyi vain peltoja. Saman tien hajanaiset pilvet kasaantuivat ja pienet pisarat vaihtuivat raskaaksi sateeksi. Nete pysähtyi ja kumartui käärimään korkeavyötäröisten housujensa lahkeita ylös.

”Jos vain kestän ja painan päälle, pääsen kyllä perille!” hän huusi tuuleen.

Sitten hän nousi uudestaan satulaan. Takapyörästä roiskui sadevettä, joka kasteli hänen selkensä ja housunsa. Polkupyörä liukasteli märän maantien erikokoisilla pikkukivillä, joita sinkoili sivuun pyörien alta. Nete piteli ohjaustankoa lujasti ja

katsoi tiukasti eteensä pienten aurinkolasiensa läpi. Varisparvi värisi rivissä tammen oksalla, mäellä kauempana näkyi talo, jonka maali hilseili. Savupiipusta nousi savua, jota vastatuuli painoi maiseman yli. Tuuli voimistui ja sai pilvet kiittämään pitkinä ketjuina taivaankannella niin, että lopulta se oli täysin selkeä. Auringonsäde katkaisi horisontin linjan, ja etäällä häämöttivät jonkin kylän ääriiviivat. Nete jatkoi matkaa. Edessä kohosi talorykelmä ja kirkko, jonka torni kurotti kohti taivasta. Nete pysähtyi tasoristeykseen, katsoi molempiin suuntiin ja ajoi raitteiden yli. Hän jatkoi radan vieressä kulkevaa tietä, kunnes saavutti lopulta asemarakennuksen. Sen nikkarityylinen katoksen alla seisoivat taskukelloaan tuijottava mies.

”Anteeksi, te siellä!” Nete huusi.

Asemapäällikkö Mogensen nosti hetkeksi katseensa, mutta laski sen taas kohti pyöreää kiekkoaan.

”Jos kyse on aikatauluista”, Mogensen sanoi katsomatta Neteen, ”saanko pyytää nuorta neitiä menemään odotustilaan ja katsomaan seinältä. Taulusta löytyy kaikki tarvittava tieto.”

”Ei ole nyt kyse aikatauluista.”

Mogensen sulki kellonsa niin, että kuului kilahdus, ja kääntyi tytön puoleen. Hänen hengityksensä oli puusikutusta. Pyöreiden silmien katse siirtyi hitaasti kellosta ylöspäin ja tapasi lopulta edessä seisovan läpimärän olennon, jolla oli ylös käärityt housunlahkeet ja rapaa sekä säärissä että huivin alta esiin tunkevilla hiuksissa.

”Minun pitäisi löytää tämä osoite”, Nete sanoi, riisui aurinkolasit ja levitti kostean paperilapun auki.

”Onko neiti kenties asettumassa tähän kylään?”

”Aloitin seminaarin.”

”Seminaarin? Sitähän käyvät vain miehet. Onko neiti varma, ettei ole menossa talouskouluun?”

”Tämä saattaa valitettavasti järkyttää teitä, mutta naiset ovat voineet suorittaa opettajantutkinnon jo kahdenkymmenen vuoden ajan.”

Mogensen rykäisi niin, että hänen bassoäänensä sivussa kuului heikko vingahdus.

”Neidit tuodaan tänne yleensä vanhempien autolla.”

”Ei kai sitä laissa ole sanottu, että heidän on saavuttava autonkuljettajan kyydissä?” Nete vastasi ja riisui huivin päästään. Hän väänsi sitä käsissään ja työnsi sen taskuun. Sitten hän esitti asemapäällikölle määrän osoitepaperinsa. ”Voitteko auttaa minua löytämään tien tänne?”

Nete ojensi lapun asemapäällikölle. Tämä työnsi virkapuvun päähinettä vähän taaksepäin ja siristi silmiään.

”No mutta, tähän on Ringien osoite! Aivan oikein, heillä on huone vuokrattavana, mutta ilmoitus oli lehdessä jo kaksi viikkoa sitten, joten se lienee jo mennyt.”

Asemapäällikkö kohotti käsivartensa ja viittoili sillä Netelle oikean suunnan kohti punatiilihuvilaa. Nete hymyili ja nousi pyörän selkään. Kun hän oli päässyt kulman taakse, hän mumisi itsekseen: ”Mikä naurettava pullero.”

”Oluf! Tule heti tänne!” Marie huusi.

Eteisessä seisoj nainen läpimärissä vaatteissa. Takista tippui pisaroita, ja vesi kerääntyi lattialle pieniksi lammikoiksi.

”Jestas! Meillähän on tässä neiti Tuuli ja neiti Puro yhdessä ja samassa persoonassa”, Oluf sanoi hipsuteltuaan tohveleissaan paikalle. ”Neitihän on kuin suoraan Sophus Claussenin romaanista.”

Oluf kumartui tarkastelemaan Neteä vähän lähempää ohimoaan samalla rapsuttaen.

”Olen pahoillani, mutta ilma oli kauhea”, Nete sanoi märkää olemustaan silmäillen.

”Älä välitä mieheni puheista”, Marie sanoi ja katsoi Olufiin. ”Anna vitsien olla ja etsi huopa. Näethän toki itsekin, että tyttö pitää saada lämpimäksi.”

”Ei *Frøken Regnvejr* mikään huono kirja ole, kyllä sen voi tunnustaa lukeneensa, mutta siitä joskus toiste lisää. No, saisinko sitten kuulla neidin oikean nimen?” Oluf kysyi samalla kun meni lipastolle hakemaan huopaa.

”Nete Holm.”

Nete avasi takkinsa napit ja kuivasi kämmeniään puseroonsa.

”Toivottavasti en tullut liian myöhään.”

”Liian myöhään mihin?” Marie kysyi ja otti vastaan Neten takin.